

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 18-19 квітня 2019 року)

**Суми
2019**

Наталія Романюк,

к.філол.н., доцент кафедри видавничої справи та редагування

Запорізького національного університету

ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС У ІНТЕРНЕТ-ВИДАННІ «ЗАПОРОЗЬКА СІЧ»

Актуальність теми. Нині в умовах політичної боротьби, воєнного та інформаційного протистояння важливого значення набуває політична комунікація, зокрема на сторінках періодичних інтернет-видань, оскільки саме вона формує громадську думку, впливає на розвиток суспільства і є засобом протидії пропаганді за умови її правдивості та об'єктивності. На сьогодні вивчення політичного дискурсу відбувається в напрямку окремих систем ЗМІ та у сфері інтернет-ресурсів, що потребують більш детального розгляду, чим і зумовлена актуальність нашого дослідження. Метою дослідження є виявлення особливостей подачі матеріалів зі сфери політики на сторінках інтернет-видання, об'єктом – публікації на політичну тематику інтернет-видання «Запорозька Січ». Завдання дослідження – окреслити місце політичного дискурсу в інтернет-виданні «Запорозька Січ».

Основні результати дослідження. Поняття «політичний дискурс» був у центрі уваги багатьох науковців (І. Клименко [2], Н. Кондратенко [3], Є. Шейгал [4] та ін.). Так, І. Клименко стверджує, що політичний дискурс є складним комунікативним явищем, метою якого є боротьба за владу способом формування суспільної думки, яке включає текст як вербалізований результат мовлення, контекст – ситуативний і соціокультурний, а також спеціальні мовні засоби, які відповідають цілям і завданням дискурсу [2], Є. Шейгал вказує, що будь-який матеріал, у якому йдеться про політику, слід називати «політичним дискурсом» [4]. У центрі нашої уваги – політичний дискурс, з яким ми стикаємося практично в усіх засобах масової комунікації. ЗМІ, незважаючи на відсутність політичного нейтралітету, залишаються й залишаться ще надовго

звичним для мас інститутом політичної соціалізації [1, с. 135] Саме це й зумовлює важливість аналізу політичного дискурсу на сторінках інтернет-видання «Запорозька Січ».

Друковане видання газети «Запорозька Січ» засноване в 1991 р. і відразу зарекомендувало себе як перше непартійне в Запоріжжі та області. Інтернет-версія почала функціонувати з травня 2012 р. На сьогодні це періодичне видання Запорізької міської ради, що є основним джерелом інформації про затвердження нових законопроектів і ухвалення рішень місцевою владою. Провідна тематика і друкованого, і електронного видання – це події та проблеми міста Запоріжжя, області, держави. «Запорозька Січ» перемогла у Всеукраїнському конкурсі на краще висвітлення економічних, політичних реформ, у різних обласних конкурсах. Це свідчить про високий рівень вираження політичного дискурсу на сторінках видання. Однак «Запорозька Січ» є каналом лише розповсюдження інформації, оскільки на сайті відсутня інтерактивність, отже, політика редакції закрита для обговорення.

На головній сторінці сайту представлено 11 великих рубрик, кожна з яких певною мірою розкриває політичні теми. Наприклад, рубрика «Новини» є основною стрічкою сайту з високою частотою оновлення, містить публікації з усіх сфер життя суспільства, зокрема політики (у країні та в області) – 66%, суспільство – 5%, події – 7%, на інший контент припадає близько 22% матеріалів (це тема культури, спорту, шоу-бізнесу). Наповненість блоку «Суспільство» поділимо на такі теми: політичний вплив на суспільне життя регіону – 25% (політична тематика простежується в підрубриках «Проблеми», «Особистість і суспільство», «Екологія і здоров'я», «Споживач»), проблеми міського транспорту й дороги в Запорізькій області та країні з політичним підтекстом – 12%, життєві поради (господарство, дім, сім'я, краса, здоров'я) – 15%, історії з життя людей Запоріжжя, зірок, спортсменів – 9%, 39% публікацій рубрики – це публікації розважально-ознайомчого характеру, зокрема анонсування, опис подій.

Оскільки видання «Запорозька Січ» є інформаційним каналом Запоріжжя та регіону, то цілком доречним є поділ рубрики «Політика» на підрубрики «Місцеве самоврядування», «Депутатська трибуна», «Документи». Кожна з них наповнена публікаціями політичної спрямованості. Так, політика в Запоріжжі та в регіоні займає 45% новинної стрічки розділу, політика в країні та за її межами – 15%, окремо виділяємо тему «Воєнний стан в Україні», що становить 10%, самостійно функціонує тематичний блок «Документи», де подані електронні версії законопроектів, законів, що набули чинності (розміщують у первинному вигляді для ознайомлення з ними громадськості), та становлять 20%. 10% – це «Дебати», у якому коротко висвітлюють зміст засідань уряду й місцевої влади.

Рубрика «Економіка» містить великі за обсягом публікації, тому оновлення стрічки відбувається не так швидко, як в інших блоках сайту. Економіка країни загалом є дотичною до політичного дискурсу, тому можемо говорити про абсолютну належність розділу до політичної тематики. Контент тут поділяємо на такі теми: економічне життя м. Запоріжжя й регіону – 35%, економічні проблеми країни та світу – 29%, фінансування громадських установ і волонтерських організацій – 21%, решта 19% іде на висвітлення економічних проблем, пов'язаних безпосередньо з воєнними діями на Донбасі.

Рубрика «Кримінал» наповнена матеріалами соціально гострого характеру. Подані вони відповідно до чинного законодавства та з дотриманням етичних норм журналістики. Тут представлені сфери соціального життя, у яких вчинено протиправні дії, фінансові злочини – 20%, політичні злочини (корупція, перевищення повноважень урядовцями) – 13%, побутове насильство – 25%, злочини на дорогах (ДТП) – 22%, розповсюдження на вживання наркотичних виробів – 15%, решта злочинів – 5%.

Слід виділити і блок матеріалів, який редакція видання «Запорозька Січ» помістила окремим сектором на головній сторінці сайту, – це новинна стрічка з підбором матеріалів, що описують сьогодення м. Запоріжжя та регіону в усіх сферах соціальної діяльності. Стрічка «Пульс Запоріжжя» містить у собі постійно оновлювану підбірку публікацій зі сфери транспорту, доріг,

будівництва в регіоні. Подають тут і рішення Запорізької обласної ради стосовно цих сфер життя мешканців.

Інші рубрик («Кіно», «Мода», «Театр», «Туризм», «Візуал», «Конкурси») без вираженого політичного спрямування й виконують розважальну функцію.

Інтернет-видання «Запорозька Січ» виділяється і великою кількістю мультимедіа (наявні відео- та фотоматеріали), але відсутня можливість коментувати чи ставити запитання редакції.

Політичний дискурс у виданні функціонує переважно в таких журналістських жанрах, як м'яка замітка (65%), інтерв'ю (15%) та фоторепортаж (10%), решта 10% – це короткі замітки, звіти.

Як уже наголошувалося, редакція аналізованої газети працює під патронатом державного органу влади, а саме Запорізької міської ради, тому можемо говорити про суб'єктивність політичного дискурсу у виданні, оскільки тут беззаперечній критиці піддається політична опозиція до діючої влади.

Проаналізувавши тематику матеріалів сайту «Запорозька Січ», можемо виділити такі блоки політичного дискурсу:

«Вибори 2019 року в Україні» – це питання є досить актуальним на сьогодні, тому редакція сайту акцентує на цьому увагу громадськості. Деякі публікації гостро критикують кандидатів у президенти через призму колишньої політичної кар'єри (теж зумовлено скерованістю редакційної політики на протиставлення діючої влади). Тема висвітлена в рубриці «Політика» (підрубрика «Депутатська трибуна»).

«Загострення конфлікту «Воєнний стан» – важливий тематичний блок у період воєнних дій на Донбасі. Тексти тут є оглядовими, без явної критичної точки зору. Це свідчить про те, що редакція намагається не збурювати негативних настроїв серед населення. Однак тут постійний акцент на протистоянні російської влади в особі Володимира Путіна та української в особі Петра Порошенка. Наприклад, у замітці на тему «Спецпредставитель госдепартамента США: Путину нужна только власть, а Порошенко сосредоточен на развитии государства», подано думки закордонних політичних діячів

стосовно конфлікту на Донбасі. Редакція порівнює двох президентів з метою збереження авторитету діючого Президента нашої країни (застосовано метод іміджевої пропаганди).

«Здорожчання комунальних тарифів» – лінія соціально-політичного дискурсу, що виражена через трансляцію прийнятих законопроектів і подальшого обговорення цієї гострої теми суспільством. Ця тема є актуальною у зв'язку із здорожчанням цін на комунальні послуги, зокрема на газ.

Отже, інтернет-видання «Запорозька Січ» є новітнім медіа-продуктом (наявність гіпертекстуальності та мультимедійності), який орієнтований на висвітлення суспільно-політичних питань (понад 75% публікацій). За тематичним наповненням переважають матеріали про воєнні дії на Донбасі, підняття цін на комунальні послуги, проїзд, продукти, а також активно обговорюють кандидатів на пост Президента України.

Список використаних джерел:

1. Кіслов Д. Роль ЗМІ у формування політичного дискурсу як засіб державного маркетингу [Електронний ресурс] / Д. Кіслов // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2015. – № 1. – С. 133–137. – Режим доступу : http://www.vmurol.com.ua/upload/publikatsii/nauka/Kislov/Rol_ZMI_2015_1_30.pdf
2. Клименко І. Теоретичні засади лінгвістичного аналізу політичного дискурсу / І. Клименко // Лінгвістичні студії. Донецьк : ДоНУ, 2009. – Вип. 19. – С. 182–186.
3. Кондратенко Н. В. Український політичний дискурс : текстуалізація реальності : монографія / Н. В. Кондратенко. – Одеса : Чорномор'я, 2007. – 156 с.
4. Шейгал Е. И. Инаугурационное обращение как жанр политического дискурса [Електронний ресурс] / Е. И. Шейгал // Жанры речи. – Саратов, 2002. – С. 205–214. Режим доступу : <http://www.philology.ru/linguistics1/sheygal-02.htm>.